

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové, JUDr. Lenky Matyášové, JUDr. Petra Průchy a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobce: **A. V. N.**, zast. Mgr. Bohdanou Novákovou, advokátkou, se sídlem Pod Terebkou 12, Praha 4, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 24. 1. 2007, č. j. 28 Az 38/2006 - 36,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 24. 1. 2007, č. j. 28 Az 38/2006 - 36, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 3. 7. 2006, č. j. OAM-626/VL-20-04-2006, žalovaný neudělil žalobci azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění účinném do 31. 8. 2006 (dále jen „zákon o azylu“), a dále na žalobce nevztáhl překážku vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona. V odůvodnění žalovaný uvedl, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že důvodem žádosti žalobce o udělení azylu byly jeho obavy z policie, protože se do roku 2005 účastnil protestů na jihu Nigérie. Žalovaný konstatoval, že žalobce poslední rok žil v Lagosu, zabýval se obchodováním, žádné potíže neměl a vyloučil nesnáze se státními orgány, soudy a policií. Žalovaný shledal, že žalobce nesplňuje zákonné podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, ani důvody pro udělení azylu podle § 13 téhož zákona, a nezjistil ani důvod hodný zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu. Žalovaný dále dospěl k závěru, že žalobce nenáleží k osobám ohroženým skutečnostmi, které zakládají překážky vycestování.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu, v níž namítal, že žalovaný nepostupoval tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, dostatečně nevzal v úvahu nebezpečí, jemuž byl žalobce vystaven v souvislosti s účastí na protestech na jihu Nigérie proti těžbě ropy, ani se nezabýval skutečností, že po žalobci pátrá policie. Žalovaný neposuzoval, co žalobci hrozí v případě, že jej policie dopadne, jaké jsou podmínky osob zadržených, apod. Žalovaný eliminoval hrozící nebezpečí na subjektivní pocit strachu, dostatečně nezvážil a neposoudil údaje získané od žalobce, ani je nedoplnil. Žalovaný neposkytl žalobci přiměřené poučení o jeho právech a povinnostech, ačkoli to bylo potřebné, neboť pohovor vedl pouze povrchně, bez hlubšího zájmu a snahy pochopit důvody odjezdu žalobce a jeho pronásledování. Žalobce konstatoval, že napadené rozhodnutí není opatřeno vlastnoručním podpisem oprávněné osoby. Žalobce uzavřel, že napadené rozhodnutí je nezákonné, a navrhl, aby je krajský soud zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

Při soudním jednání žalobce mimo jiné vypověděl, že po dobu svého pobytu v Lagosu byl zavřen uvnitř domu své přítelkyně, nevycházel, přítelkyně jej živila. Na jihu Nigérie žalobce obchodoval s elektronickými součástkami, policie mu však zavřela obchod a vzala zboží. Žalobce nebyl uvězněn, protože když se situace zhoršila, odešel. Jednou byl chycen a odvážen do vězení, ale jeho kamarádi začali na policii střílet a žalobce s dalšími zadrženými osvobodili.

Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 24. 1. 2007, č. j. 28 Az 38/2006 - 36, žalobu zamítl a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění uvedl, že námitky žalobce stran neúplnosti zpráv o zemi původu shledal nedůvodnými, a podotkl, že žalobce dostal možnost vyjádřit se k obsahu zpráv, leč zůstal pasivní. Z informací přednesených ve správním řízení soud vysledoval, že žalobce v zemi původu prakticky žádné potíže s policií neměl, při soudním jednání proti tomu postavil příběh o svém zatčení, osvobození a zprávy o smrti oběšením svých kolegů ze skupiny a uvěznění jejich vůdce. Soud konstatoval, že ve výpovědích žalobce byla zjištěna celá řada nesrovnalostí, jeho příběhu proto neuvěřil, když poukázal na odlišnost informací poskytnutých ve správním a v soudním řízení. Původně žalobce pouze uváděl, že při pokojných pochodech vyjadřoval nesouhlas s postojem vlády k přerozdělování zisku z těžby ropy na jihu Nigérie, žádné problémy neměl a v Lagosu pobýval rok bez potíží. Postupně příběh doplnil o násilné zásahy policie, zadržení a osvobození, včetně tvrzení, že v Lagosu byl bez potíží proto, že se celou dobu skrýval. Zprávy předložené při jednání považoval soud za nevěrohodné, neboť je mohl žalobci poslat kdokoli a odkudkoli. Tvrzení žalobce tak soud vyhodnotil jako účelová, když žalobcův příběh byl vlastně zachycen třikrát a pokaždé v jiné podobě, vždy jakoby svědčící o větší intenzitě pronásledování. Podle krajského soudu by žalobce, pokud by skutečně byl účastníkem situace popsané před soudem, tento traumatizující zážitek popsal již ve správním řízení. Soud konstatoval, že si lze jen těžko představit, že by žalobce jako hledaná osoba, rok žijící prakticky v azylu, bez potíží vycestoval ze země původu s vlastním pasem. Krajský soud se proto ztotožnil se závěrem žalovaného, že v případě žalobce nejsou dány azylově relevantní důvody. Žalovaný se přiléhavou a vyčerpávající argumentací vypořádal s pasážemi zpráv o zemi původu, jež popisují charakter a intenzitu problémů především v oblastech, kde se těží ropa, včetně zmínky o dodržování lidských práv. Rovněž s těmito

závěry se soud s poukazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu ztotožnil. Krajský soud uvedl, že správní řízení probíhalo velmi korektně, shromážděné podklady jsou zcela dostačující, rozhodnutí žalovaného odpovídá zjištěné situaci a obsahu informací poskytnutých žalobcem v průběhu správního řízení. Z hlediska neudělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu krajský soud rovněž neshledal žádná pochybení žalovaného. K překážkám vycestování soud zdůraznil, že žalobci v případě návratu nehrozí jako neúspěšnému žadateli o azyl, případně jako vyhoštěné osobě, žádné nebezpečí a není proti němu vedeno trestní stíhání. Postup žalovaného byl tedy zcela v souladu s § 91 zákona o azylu. Námitku nicotnosti napadeného rozhodnutí pro absenci podpisu oprávněné osoby soud shledal nedůvodnou, neboť správní spis obsahuje bezvadné rozhodnutí opatřené podpisem oprávněné osoby. S ohledem na uvedené krajský soud žalobu podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s."), zamítl jako nedůvodnou.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel") včas kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) až d) s. ř. s. a požádal o ustanovení advokátky Mgr. Bohdany Novákové. Stěžovatel namítal, že v důsledku nekvalitního překladu v řízení před správním orgánem nebyly jeho problémy v zemi původu řádně objasněny, a pravdivé vylíčení příběhu před krajským soudem bylo hodnoceno jako účelové. Stěžovatel zdůraznil porušování lidských práv v Nigérii a hrozící smrtelné nebezpečí v případě jeho deportace. Stěžovatel navrhl, aby byl napadený rozsudek zrušen a věc byla vrácena krajskému soudu k dalšímu řízení.

Krajský soud v Hradci Králové usnesením ze dne 2. 8. 2007, č. j. 28 Az 38/2006 - 60, ustanovil zástupkyní stěžovatele pro řízení o kasační stížnosti Mgr. Bohdanu Novákovou, advokátku.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popřel její oprávněnost a vyslovil, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek krajského soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. Žalovaný navrhl, aby byla kasační stížnost zamítnuta pro nedůvodnost.

V doplnění kasační stížnosti stěžovatel namítal porušení § 12 zákona o azylu, neboť správní orgán a krajský soud nezjistily žádné skutečnosti týkající se skupiny Militant group, jejímž byl stěžovatel členem. Tato skupina aktivně usilovala o změnu politických poměrů v Nigérii - o spravedlivější rozdělení zisků z ropy, které jsou pod kontrolou státu. Stěžovatel poukázal na přílišnou obecnost odůvodnění a vyjádřil přesvědčení, že členové Militant group tvoří ucelenou skupinu, která je v Nigérii pronásledována. Stěžovatel namítal, že žalovaný pochybil při zjišťování skutkové podstaty, když použil tlumočníka, kterému stěžovatel špatně rozuměl, a došlo tak ke zkreslení jeho slov. Důsledkem takového postupu byla značně rozporná výpověď, čehož žalovaný využil, aby žádost stěžovatele zamítl.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Z obsahu kasační stížnosti a jejího doplnění vyplývá, že ji stěžovatel podal především z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., podle kterého lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu měl soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Z obsahu správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel v žádosti o udělení azylu E. č. X ze dne 22. 5. 2006 uvedl, že byl členem hnutí Militant group, které bojuje proti policii, v roce 2005 hnutí opustil a ukrýval se v Lagosu, protože jej hledala policie. Kdyby jej našla, byl by zatčen a zabit. V Nigérii působil 3 roky jako podnikatel.

Při pohovoru k důvodům žádosti o udělení azylu, konaném dne 2. 6. 2006, stěžovatel doplnil následující informace podstatné pro rozhodnutí o kasační stížnosti. Stěžovatel v Lagosu žil od července 2005 do května 2006. Na otázku: „*Když jste žil v Lagosu, co jste dělal, čím jste se živil?*“, stěžovatel odpověděl, že nedělal nic. V Lagosu neměl žádné potíže s policií, ani se státními orgány. Na otázku: „*V žádosti jste uvedl, že jste byl obchodníkem?*“, stěžovatel odpověděl, že prodával elektrosoučástky. Stěžovatel dále uvedl, že jeho skupina v minulosti bojovala na jihu Nigérie s policií, když měli demonstrace (proti vládnímu způsobu nakládání s ropou), policie je rozháněla, Stěžovatel se poté bál policie, která po účastnících demonstrací pátrala po celé Nigérii, a tak byl v Lagosu.

Na základě takto zjištěného skutkového stavu Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost stěžovatele a dospěl k závěru, že je důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve posuzoval námitku, že žalovaný pochybil při zjišťování skutkové podstaty, a shledal přitom zásadní rozpory mezi výpověďmi stěžovatele a jejich interpretací žalovaným.

Podle názoru Nejvyššího správního soudu z obsahu správního spisu zcela jednoznačně vyplývá, že se stěžovatel v Lagosu nezabýval obchodní činností, jak uvádí žalovaný ve svém rozhodnutí, ale naopak se tam pouze ukrýval před policií. Z toho potom pochopitelně plyne, že v době svého pobytu v Lagosu neměl stěžovatel žádné problémy se státními orgány, ani s policií, před kterou se ukrýval.

Tento závěr lze učinit mimo jiné z tvrzení stěžovatele, že se v Lagosu ukrýval, nic tam nedělal a že jako podnikatel působil tři roky. Pokud totiž někdo z obavy před policií opustí místo, kde dříve pobýval a podnikal, a odjede se ukrýt do jiného města, více než pravděpodobně nepokračuje v dosavadním podnikání, neboť tak by byl snadno dohledatelný. Obchodní činnost tedy stěžovatel provozoval po tři roky, nikoli však v Lagosu, ale před tím na jihu Nigérie.

Uvedené skutečnosti stěžovatel potvrdil rovněž svou výpovědí při soudním jednání, když uvedl, že po dobu svého pobytu v Lagosu byl zavřen uvnitř domu své přítelkyně, nevycházel, přítelkyně jej živila. Na jihu Nigérie žalobce obchodoval s elektronickými součástkami, policie mu však zavřela obchod a vzala zboží.

V citovaných výpovědích Nejvyšší správní soud neshledal žádné rozpory, jež zdůrazňoval krajský soud. Výpovědi stěžovatele stran jeho útěku do Lagosu a ukrývání tam Nejvyšší správní soud považuje za věrohodné, neboť jsou vzájemně konzistentní a nebyly žalovaným, ani krajským soudem vyvráceny. Domnělé rozpory mezi tvrzeními stěžovatele, akcentované krajským soudem, byly založeny na nesprávné interpretaci těchto tvrzení, kdy žalovaný propojil informaci o pobytu v Lagosu s informací o obchodní činnosti stěžovatele, aniž si při pohovoru se stěžovatelem ověřil, že tyto údaje skutečně mají souvislosti, kterou mezi nimi viděl. Tento nesprávný pohled poté převzal rovněž krajský soud.

Žalovaný tak podle názoru Nejvyššího správního soudu pochybil, když z uvedených tvrzení stěžovatele vyvodil, aniž to ovšem v odůvodnění svého rozhodnutí výslovně zmínil, že stěžovatel mohl v Lagosu zůstat, neboť se tam bez jakýchkoli problémů se státními orgány či policií mohl zabývat obchodováním. Stěžovatel se v Lagosu obchodování nevěnoval a absence problémů byla způsobena jeho ukrýváním před policií.

Nejvyšší správní soud tedy zjistil, že pohovor ve správním řízení žalovaný se stěžovatelem vedl pouze povrchně, a to způsobem, který nezaručoval náležité zjištění skutkového stavu, a informace získané od stěžovatele dezinterpretoval v jeho neprospěch.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, je v rozporu s obsahem správního spisu, neboť staví na chybném výkladu jednotlivých výpovědí stěžovatele. Uvedená pochybení žalovaného měla za následek nesprávné zjištění skutečného stavu věci žalovaným a při zjišťování skutkové podstaty došlo k zásadnímu porušení § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů; skutkový stav tedy současně vyžaduje zásadní doplnění. Stěžovatel tuto vadu žalovanému důvodně vytýkal již v podané žalobě, proto měl krajský soud podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit.

Důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. byl v posuzované věci prokázán, Nejvyšší správní soud proto napadený rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 24. 1. 2007, č. j. 28 Az 38/2006 - 36, zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Zjištěné pochybení krajského soudu, který od žalovaného převzal dezinterpretovaná tvrzení stěžovatele a z těchto vycházel, podle názoru Nejvyššího správního soudu nezakládá nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku, v jehož odůvodnění se krajský soud srozumitelně vypořádal se všemi žalobními body, které stěžovatel uplatnil.

Dalšími námitkami stěžovatele se Nejvyšší správní soud nezabýval, neboť v případě správně zjištěného skutečného stavu věci mohlo být výsledkem správního řízení rozhodnutí jiné.

Podle § 110 odst. 3 s. ř. s. zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušujícím rozhodnutí. Na krajském soudu tedy nyní bude, aby napadené správní rozhodnutí pro shora uvedené vady zrušil, věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení a žalovaného svým právním názorem zavázal k odstranění vytýkaných vad a k vydání nového, řádně odůvodněného, rozhodnutí.

Podle § 110 odst. 2 s. ř. s. krajský soud v novém rozhodnutí ve věci rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti a o odměně zástupce stěžovatele.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. ledna 2008

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu